

Statement IV: Nijmegen in de Mist

Jan Bergstra/Marcus Düwell

In een gesprek met VOX hebben de huidige voorzitter en vicevoorzitter van het CvB van de RUN hun licht op de kwestie betreffende de vorige rector doen schijnen. Het is nodig dat zoiets gebeurt, maar in onze beleving roept dit gespreksverslag meer vragen op dan dat het beantwoordt.

Om te beginnen: als geheimhouding niet het doel was (wat wij van de CvB voorzitter natuurlijk op diens woord aannemen), waarom is de medezeggenschap dan destijds niet in de affaire gekend? Eén van ons, Jan Bergstra, was ooit voorzitter van de COR van de UvA en kan zich maar moeilijk een overtuigende overweging voorstellen die een dergelijke 'geheimhouding' (welk ander woord past hier?) kan motiveren. Gelukkig is dit punt, gegeven het aantal mensen dat er destijds bij betrokken was, achteraf nog goed te onderzoeken. Welk ander argument speelde wel een rol bij het besluit, de medezeggenschap van de RUN niet te betrekken? De CvB voorzitter heeft een verifieerbare uitspraak over het verleden gedaan en dat is te prijzen, nu nog de verificatie. Wij begrijpen dat de juridische dienst van de RUN van de zaak ook geen weet had. Het is ons een raadsel hoe de verantwoordelijke bestuurders (Stichting, RvT, CvB etc.) destijds verwachting konden hebben dat de juridische dienst zonder zulke vitale informatie te krijgen hun werk (tegenover andere stafleden) goed en zuiver had kunnen doen? Een vraag die zich inmiddels ook voordoet is of het incident destijds met het ministerie is uitgewisseld. De huidige minister deed in de Tweede Kamer een uitgebreide, schriftelijke en inhoudelijke uitspraak over een tekst in het universiteitsblad Folia van de UvA, geschreven van de hand van een docent 3. In het licht van deze bemoeienis lijkt het ons niet voor de hand liggen om te denken dat de kwestie destijds voor het ministerie te klein was. Men kan zeggen: er waren ook geen Kamervragen over de kwestie destijds. Inderdaad, maar hoe kwam dat: geheimhouding!

Opmerkelijk is verder dat de CvB voorzitter constateert: "Het is een complexe casus" en de vicevoorzitter merkt op: "Het is natuurlijk heel spijtig dat de medewerker hier niet verder kon." Dat is toch heel opmerkelijk want als deze uitspraken kloppen, dan kan het niet zo zijn dat de rector maar zijdelings enkele wat ongevoelige uitspraken heeft gedaan. Betekent dit nu ook dat het destijds een moeilijke vraag was of de rector in functie mocht blijven? Dat alles doet ertoe als het nu daarom gaat in te schatten of de toenmalige bestuurders correct hebben gehandeld en gelukkig is het mogelijk om dat ook achteraf nog uit te zoeken.

Vervolgens stelt de CvB voorzitter dat de oud-rector bij de komende festiviteiten natuurlijk als persoon welkom is. Dit lijkt op het eerste gezicht een onschuldige kwestie, waarom zou men daar nu bezwaar tegen kunnen hebben? Maar dit is in onze ogen allerm minst een onschuldige kwestie. Dit ogenschijnlijk terloops geformuleerde oordeel is kenmerkend voor wat er in Nederland op het niveau van de CvB's en RvT's (en ook het bestuur van de KNAW) volkomen mis is. Iedereen kan weten dat onlangs een hoogleraar aan een andere universiteit van diens CvB te horen kreeg dat hij 'never, nooit meer welkom is' op deze universiteit, hij mag nooit meer de gebouwen van de betreffende universiteit betreden. Mocht hij ooit 82 jaar oud worden en een achterneef van hem promoveert aldaar: hij mag de aula niet in! Wij verbazen ons in hoge mate over het feit dat zulke totaal verouderde strafmaatregelen in NL nog kunnen voorkomen zonder dat iemand op het niveau van academisch bestuur daartegen duidelijk protesteert. Kennelijk valt niemand op bestuurlijk niveau op dat een dusdanige ban voor de eeuwigheid door geen enkele (arbeids-)juridische bepalingen is gedekt. Ook vanuit het bestuur van de RUN hebben wij destijds geen protest vernomen tegen deze (in onze ogen volstrekt onjuiste) maatregel. Wij kunnen niet anders dan vaststellen dat de andere kwestie (waarbij voor zover wij weten geen personeelsleden het veld hebben geruimd) ook in de ogen van het bestuur van de RUN zodanig veel zwaarder weegt dan wat ex-rector van de RUN werd verweten (een

verwijt dat de commissie terzake ook valideerde) dat dit ongelooflijk grote verschil in behandeling niet eens commentaar behoeft. Een opmerkelijke stand van zaken, en hoewel wij het met de CvB voorzitter eens zijn dat men naar vermogen zaken steeds op eigen merites moet behandelen wordt hier toch de grens van het geloofwaardige overschreden. Wij zien een probleem inzake proportionaliteit.

Dat het opstappen van de ex-rector primair wordt gemotiveerd vanwege het komende lustrum doet aan de ernst van de kwestie geen recht, want als het hier nu echt om een ‘complexe casus’ gaat dan is het moeilijk in te zien dat er geen incident van gewicht heeft plaatsgevonden. Wij schreven eerder dat de RUN er goed aan zou doen om grondig te onderzoeken of in die afgelopen jaren ook andere klachten betreffende leidinggevende personen van de RUN in stilte zijn behandeld. Tevens zou dan de opstelling van de bestuurders tegenover stafleden die vanwege vastgesteld of vermoed ongewenst gedrag in de problemen kwamen moeten worden onderzocht.

Jan Bergstra is theoretisch informaticus/toegepast logicus. Marcus Düwell was vele jaren als hoogleraar wijsgerige ethiek verbonden aan de Universiteit Utrecht en leert nu aan de TU Darmstadt (Duitsland). Samen werken zij aan het ontwikkelen van een ‘theorie van beschuldigingen’ (zie: accusationtheory.com).